

Міністерство освіти і науки України
(Україна)

Одеський державний екологічний університет
(Україна)

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія
Кондратюка»
(Україна)

Національний університет «Львівська політехніка»
(Україна)

Національний транспортний університет
(Україна)

Харківський національний автомобільно-дорожній університет
(Україна)

ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ

Всеукраїнська конференція
з проблем вищої освіти

«ЕКОЛОГІЧНО ОРІЄНТОВАНА ВИЩА ОСВІТА. МЕТОДОЛОГІЯ ТА ПРАКТИКА – 2024»

25 жовтня 2024 року
(Лист ІМЗО № 21/08-57 від 12 січня 2024 року)

Харків, ХНАДУ, 2024

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Віктор БОГОМОЛОВ, професор, д.т.н., ректор Харківського національного автомобільно-дорожнього університету, Україна

Сергій БУГАЄВСЬКИЙ, професор, д.т.н., декан дорожньо-будівельного факультету Харківського національного автомобільно-дорожнього університету, Україна

Наталія ВНУКОВА, професор, д.т.н., завідувач кафедри екології Харківського національного автомобільно-дорожнього університету, Україна

Відповідальний секретар конференції:

Наталія ПРОКОПЕНКО, доцент, к.б.н., доцент кафедри екології Харківського національного автомобільно-дорожнього університету, Україна

Всеукраїнська конференція з проблем вищої освіти «Екологічно орієнтована вища освіта. Методологія та практика – 2024» проходить в рамках реалізації головних принципів «Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки» та проекту ERASMUS+ «Синергія освітніх, наукових, управлінських та промислових компонентів для управління кліматом та запобігання зміні клімату» 619119-EPP-1-2020-1-NL-EPPKA2-SBHE-JP.

Тематика конференції: 1. Екологізація вищої освіти. 2. Інноваційні підходи до реалізації вищої освіти; міжнародні програми підтримки розвитку освіти та міжнародний досвід у розробці методичного забезпечення підготовки фахівців за сталого розвитку та захисту довкілля (у т.ч. Програма UNITWIN/UNESCO Chairs). 3. Сучасна методологія екологічної підготовки фахівців. 4. Практичні аспекти перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері захисту довкілля та сталого розвитку.

ISBN 978-966-1698-84-9

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ – ОСНОВНІ ЗАСОБИ ДОСЯГНЕННЯ ПРІОРИТЕТНИХ ОСВІТНИХ ЦІЛЕЙ	
<i>Єгорова Л.М., Литовченко Р.</i>	36
КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У НАВЧАННІ ЕКОЛОГІВ ЧЕРЕЗ ДИСЦИПЛІНУ «ЗАГАЛЬНА ЕКОЛОГІЯ (ТА НЕОЕКОЛОГІЯ), ІНЖЕНЕРНА ЕКОЛОГІЯ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ»	
<i>Калюжна Ю.С., Коверсун С.О.</i>	39
МЕТОДИ НАВЧАННЯ В КУРСІ «СИНЕКОЛОГІЯ»: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ТА ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ	
<i>Калюжна Ю.С., Коверсун С.О.</i>	43
ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЧЕРЕЗ ДИСЦИПЛІНУ «ВСТУП ДО ФАХУ»: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ	
<i>Калюжна Ю.С., Коверсун С.О.</i>	46
ВИКЛАДАННЯ «ЕКОЛОГІЧНОЇ ЕТИКИ» ЯК ШЛЯХ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
<i>Клеєвська В. Л., Кручина В. В., Дармофал Е.А.</i>	50
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА УЧАСТЮ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ	
<i>Коваленко Л.О.</i>	52
ВІДБУДОВА ІНФРАСТРУКТУРИ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНИХ ФАХІВЦІВ У ПОВОЄННІЙ УКРАЇНІ	
<i>Колошко Ю.В., Груздова В.О.</i>	56
РЕАКЦІЯ НА ЕКОЛОГІЧНІ КАТАСТРОФИ, СПРИЧИНЕНІ ВІЙНОЮ: ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ ФАХІВЦІВ	
<i>Колошко Ю.В., Груздова В.О.</i>	59
РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА ПІДХОДИ В СТВОРЕННІ КОМПЛЕКСНОЇ ТА ЯКІСНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА З ЕКОЛОГІЧНОЮ СКЛАДОВОЮ	
<i>Лежнева О.І.</i>	62
МЕДІАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНИХ КОНФЛІКТІВ	
<i>Марина Ю.Ю.</i>	66
ДО ПИТАННЯ ГЕОДЕЗИЧНОЇ КЛАСИФІКАЦІЙНОЇ НОРМАТИВНОЇ ІНФОРМАЦІЇ: МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ	
<i>Мусяєнко І.В.</i>	70
ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПРИ ПОВОДЖЕННІ З НЕБЕЗПЕЧНИМИ ХІМІЧНИМИ РЕЧОВИНАМИ	
<i>Некlesa Т.К. Логінова М.В.</i>	74
РОЗРОБКА ЕКОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНИХ ПРОЦЕСІВ В РАМКАХ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОЦЕСИ ТА АПАРАТИ ХІМІЧНИХ ВИРОБНИЦТВ»	
<i>Ненастіна Т.О., Романюк А.Д.</i>	76

ВІДБУДОВА ІНФРАСТРУКТУРИ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНИХ ФАХІВЦІВ У ПОВОЄННІЙ УКРАЇНІ

*Колошко Ю.В., викладач.,
Національний університет цивільного захисту України,
м. Харків, Україна
yuvita.75@ukr.net*

*Груздова В.О., членкиня-еколог., асоційований член.,
Всеукраїнська екологічна ліга, м. Харків, Україна
Європейське співтовариство з охорони праці
mega_valeriya1401@ukr.net*

Повоєнна Україна стикається з низкою серйозних викликів, серед яких на перше місце стає питання екологічної відбудови. Тривала військова агресія росії завдала значної шкоди не лише інфраструктурі України, але й довкіллю, зруйнувавши природні екосистеми, забруднивши ґрунти та водні ресурси. В цих умовах зростає важливість розвитку екологічної освіти та підвищення кваліфікації фахівців, які будуть здатні впроваджувати ефективні рішення для відновлення та сталого розвитку природних ресурсів.

Відбудова інфраструктури для підвищення кваліфікації екологічних фахівців є ключовим фактором успішної екологічної політики України. У цій статті розглянемо, як можна модернізувати навчальну базу, створити партнерства з міжнародними організаціями та адаптувати екологічні знання до сучасних викликів, що стоять перед Україною [1].

Після завершення активних бойових дій Україна зіткнеться з багатьма екологічними проблемами. Серед них виділяються забруднення ґрунтів та води хімічними речовинами, спричиненими вибухами та використанням важкої техніки. Ліси та природні заповідники зазнали значних втрат, а деградація екосистем матиме довготривалий вплив на біорізноманіття. У зв'язку з цим виникає гостра потреба у кваліфікованих фахівцях, які будуть здатні працювати з різними аспектами екологічного відновлення, включаючи ґрунтозахист, водні ресурси, охорону лісів, поводження з відходами та біорізноманіття [1].

Професійний розвиток екологів потребує не лише теоретичних знань, але й практичних навичок для вирішення конкретних проблем. У повоєнний період з'являться нові виклики, що потребуватимуть інтеграції сучасних технологій та підходів, таких як зелена хімія, відновлювальна енергетика та екологічне планування. Фахівці повинні бути готові адаптуватися до нових умов, працювати з міждисциплінарними командами та використовувати інноваційні рішення.

Одним із ключових напрямків відбудови є модернізація екологічної освіти та інфраструктури навчальних закладів, які забезпечують підготовку фахівців з охорони довкілля. Українські університети та дослідницькі інститути мають стати центрами підготовки нової генерації екологів, які зможуть впроваджувати сучасні підходи до відновлення екосистем.

Модернізація включає розвиток навчальних програм, які будуть відповідати сучасним потребам. Зокрема, це впровадження курсів з екологічного моніторингу, відновлюваних джерел енергії, раціонального природокористування та зеленої хімії [2]. Важливо також забезпечити навчальні заклади сучасним обладнанням для проведення досліджень та лабораторних робіт, що дозволить студентам набути необхідних практичних навичок.

Налагодження тісної співпраці з міжнародними інституціями, такими як Програма ООН з навколишнього середовища (UNEP) та Європейське агентство з охорони довкілля (EEA), відкриває можливості для обміну знаннями та досвідом [3]. Участь у міжнародних освітніх програмах дозволить українським фахівцям переймати найкращі світові практики у сфері екологічного управління та сталого розвитку.

Окрім модернізації освітньої інфраструктури, необхідно також створити умови для постійного підвищення кваліфікації фахівців. У повоєнний період важливу роль відіграватимуть освітні ініціативи, спрямовані на професійний розвиток екологів, які вже працюють у галузі [1].

Впровадження системи онлайн-освіти та дистанційного навчання дозволить охопити більшу кількість фахівців, особливо в умовах обмеженого доступу до традиційних навчальних закладів у постраждалих регіонах. Платформи для обміну знаннями, такі як вебінари, онлайн-курси та майстер-класи, допоможуть фахівцям залишатися в курсі останніх наукових досліджень та технологічних інновацій [1].

Створення міждисциплінарних програм навчання, де екологічні фахівці зможуть співпрацювати з інженерами, архітекторами, економістами та юристами, допоможе розвинути навички комплексного підходу до екологічних проблем. Наприклад, для вирішення питань відновлення забруднених територій знадобляться знання як з екології, так і з будівництва та планування територій.

Залучення міжнародної спільноти до процесу відбудови екологічної інфраструктури має ключове значення для підвищення кваліфікації українських фахівців. Інтеграція України в європейські та світові екологічні ініціативи допоможе забезпечити доступ до новітніх знань, технологій та ресурсів. Міжнародні організації можуть відігравати важливу роль у наданні грантів та стипендій для навчання українських студентів та молодих науковців у провідних закордонних університетах.

Міжнародні екологічні місії можуть бути залучені до відновлення природних ресурсів України. Вони зможуть надати експертні поради та допомогу у впровадженні проектів з відновлення екосистем, рекультивациі земель та управління відходами. Співпраця з міжнародними організаціями відкриває нові можливості для розвитку українських екологічних фахівців, розширюючи горизонти їхньої професійної діяльності.

Відбудова інфраструктури для підвищення кваліфікації екологічних фахівців є невід'ємною частиною загального процесу відновлення України після війни. Модернізація освітніх програм, розвиток співпраці з міжнародними організаціями та впровадження інноваційних технологій сприятимуть підготовці фахівців, здатних впоратися з екологічними викликами майбутнього. Інвестиції в освіту та професійний розвиток екологів є важливим кроком для забезпечення сталого розвитку та збереження природних ресурсів України на довгострокову перспективу.

Список джерел:

1. Супруненко, М. О. Пovoєнна відбудова: перспективи екологічної освіти в Україні // Вісник екологічної науки. – 2022. – № 5. – С. 42–50.
2. Зелена хімія: виклики та можливості для відбудови екологічної інфраструктури // Науково-популярний портал «Екологія України». – URL: <https://eco-ukraine.org.ua/>.
3. Європейське агентство з охорони довкілля (EEA) [Електронний ресурс]. – URL: <https://www.eea.europa.eu/>.

Всеукраїнська конференція з проблем вищої освіти

**«ЕКОЛОГІЧНО ОРІЄНТОВАНА ВИЩА ОСВІТА.
МЕТОДОЛОГІЯ ТА ПРАКТИКА – 2024»**

25 жовтня 2024, Харків

Головний редактор

доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри екології
Харківського національного автомобільно-дорожнього університету
Наталія Внукова

Технічний редактор

кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри екології
Харківського національного автомобільно-дорожнього університету
Наталія Прокопенко

Екологічно орієнтована вища освіта. Методологія та практика – 2024.
Збірка матеріалів Всеукраїнської конференції з проблем вищої освіти. –
Кременчук: СВД Олексієнко В.В., 2024. –149 с.

Підписано до друку 18.10.2024 Формат 60×84 1-16. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman Суг. Віддруковано на ризографі.
Ум.друк.арк. 7,5. Обкл.-вид. арк. 0,9.
Зам. № 31/145 Тираж __ прим. Ціна договірна

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.